

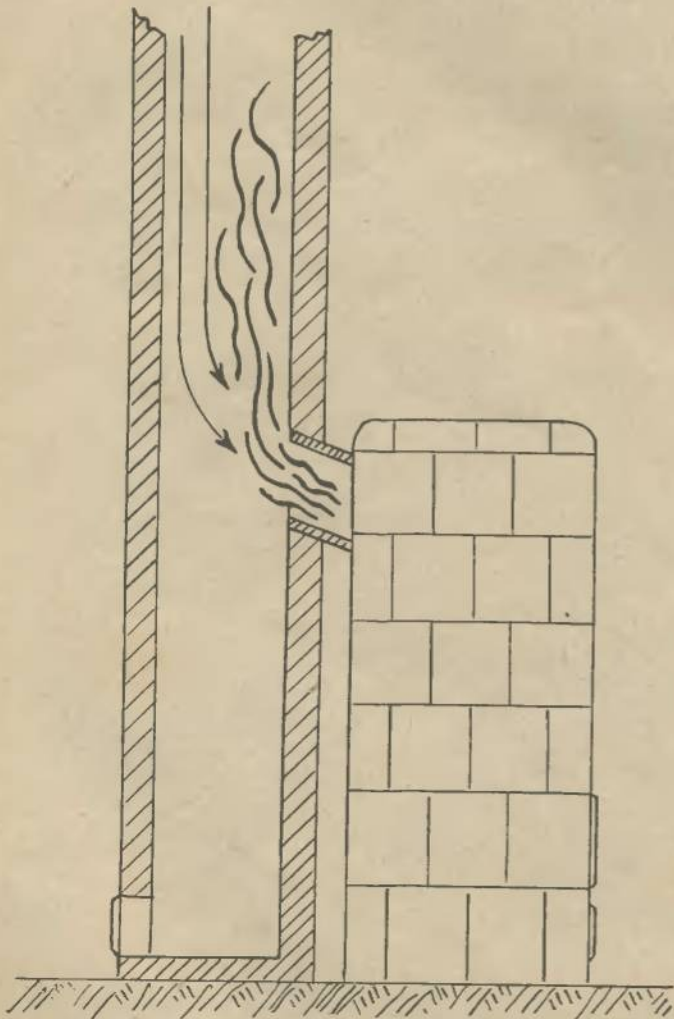
1935 m. buvo Lietuvoj gaisrų

Et. nr.	Gaisro priežastis	Kiek gaisrų	Padaryta trek litų nuostolių
1	Padegimai	164	609.500,—
2	Žaibas	194	400.300,—
3	Netinkamas krosnių ir dūmtraukių pamūrijimas	125	196.400,—
4	Užsidegusios dūmtraukių suodys	170	333.200,—
5	Lokomobilai ir kitos mašinos, sprogimai, vaikų žaidimai ir k.	76	323.000,—
6	Neatsargus elgimasis su ugnimi	222	696.500,—
7	Nežinomos priežastys	827	5.891.500,—
	Iš viso	1.778	8.450.400,—

Matome, kad dėl blogų krosnių ir dūmtraukių buvo 295 gaisrai. Sudegusiojo turto vertė siekia 529.600 litų. Ir tai tik per vienus 1935 metus. Kiek už tuos pinigus būtų galima pamūryti gerų krosnių ir dūmtraukių?

Gaisrų lentelėje pažymėti 827 gaisrai „dėl nežinomos priežasties“. Iš tiesų, didesnės pusės gaisrų priežastis — blogas dūmtraukis. Tik po gaisro nebe galima surasti jo kilimo priežasčių, nes krosnis ir dūmtraukis sugriuvęs. Padegėlis ir nebesužino tikrosios gaisro priežasties.

Dažnai mėgstama visų krosnių dūmus ant lubų suleisti į vieną bendrą dūmtrauktį. Tam tikslui mūri-

165 pav. Krosnis, prijungta prie per didelio dūmtraukio. Dūmai jo neužpildo, žemyn veržiasi šaltas lauko oras ir mažina trauką.

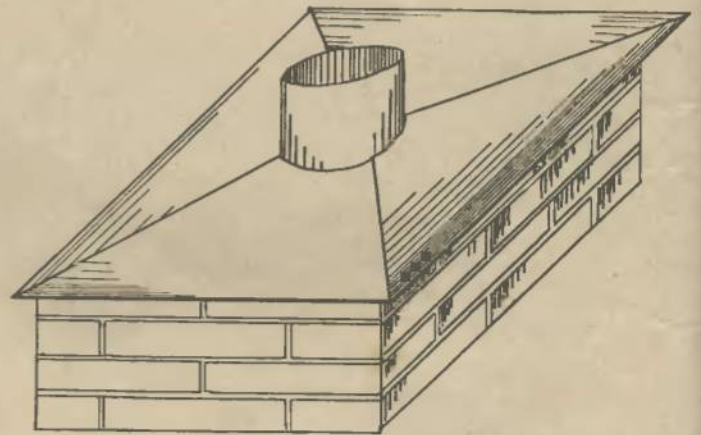
jami gulsti dūmtakiai. Tai viena gaisro priežasčių. Tas paprotys likęs dar iš baudžiavos laikų. Kai kur tada buvo įvestas mokestis „nuo dūmo“, t. y., nuo dūmtraukių skaičius. Tada buvo pradėta tevesti tik 1-ą dūmtraukį pro stogą. Dabar tai visai nebe pateisinama.

DŪMTRAUKIO DYDIS •

Jei dūmtraukis visai lygus, aukštas ir be posūkių, jo 14×14 cm. angos skerspjūvio užtenka 2 šildomosioms krosnims arba vienai viryklai. 3 šildom. krosnims arba kepašajai krosniai reikia 14×21 cm. dūmtraukio angos skerspjūvio.

Ūkio trobesių krosnims tokių dūmtraukio angų užtenka. Jei kartais reikia dar didesnės skylės, tada ji gali būti mūrijama 21×21 cm., 21×27 cm., 27×27 cm. ir t.t. dydžio. Juo aukštesnis dūmtraukis, juo geriau traukia. Jei dūmtraukis per mažas, dūmai į jį netelpa ir krosnis rūksta. Jei per didelis — dūmai jo neužpildo, ir kuras blogai dega. Per didelių dūmtraukių pasitaiko senose trobose, kumetynuose, dvaruose. Krosnys, įjungtos į tokį dūmtraukį, blogai kūrenasi, nes į jį išėję dūmai jo neužpildo (žiūr. 165 pav.).

Tokių per didelį dūmtraukį reikia pertverti, t. y., padalyti į 2 — 4 atskirus dūmtraukius. Kitaip dar lengviau jį pataisyti — užmauti atitinkamai siauresnį skardinį vamzdį, lyg kepurę, kaip parodyta 166 paveiksle. Trauka pagerės.

166 pav. Didelio dūmtraukio uždengimas.

DŪMTRAUKIO MŪRIJIMAS

Dūmtraukis reikia mūryti labai rūpestingai. Jo sienos turi būti be mažiausių plyšių. Jos paprastai mūrijamos 1/2 plytos storio. Dažniausiai tokio jų storio ir pakanka.

Dūmtraukio sienos nuolat keičiasi. Kūrenimo metu dūmtraukis įkaista, ir jo sienos plečiasi, atvėsusios — traukiasi. Žiemą dažnai dūmtraukis ir peršąla. Iš kūrenamos krosnies kartu su dujomis eina daug vandens garų, kurie irgi gadina dūmtraukio sienas. Iš to matome, kokia atsakinga dūmtraukio pareiga. Rūpinkimės, kad jo amžius būtų lygus su namų amžiumi. Plytas ir kitą medžiagą jam rinkime geriausią. Siūles darykime plonas, vidų — lygų. Dūmtraukiui mūryti galime imti molio tešlą. Žinoma, kalkių skiedinys yra daug geresnis, bet kartais dūmtraukyje kalkės išdega. Mūrijant kalkių skiediniu, reikia vidaus sie-